

Dr. Förster Kálmán polgármesterünk nyugalomba vonult.

Hány lelkiismeretes ember van ebben az országban? — tette szóvá valaki a napokban. —

Valóban a lelkiismeretes ember az élet igazi oszlopa nemcsak a szívek millióinak sorsát intézők sorában, hanem a legegyszerűbb élethivatás betöltése terén is.

A lelkiismeretes emberek gárdáját gyűjtötte maga köré a felettünk országló Kormányzó Urunk, amikor két és fél évtizeddel ezelőtt elindult ujjaépíteni ezt a szétszakgatott országot.

Ezekre a lelkiismereteket eleven érzékenységgel érvényesítő magyarokra bízta ennek az országnak egy-egy darabját és ezekre támaszkodva emelte ki nemzetünket abból a rettentő mélységből, amelybe Trianon és a kommunizmus zudította.

Sok volt a tennivaló e tekintetben a városunkban is. Ugy lelki, a nemzeti gondolkodást illetően, mint az anyagiak tekintetében egyaránt.

És hogy országunknak az a nem utolsó jelentőségű darabja, amelyet a mi városunk képvisel e nemzet testében — úgy esett át ezeken a nehéz időkön és odajutott, ahol ma már mindenütt széles e hazában általánosan tiszteltté vált a neve — legnagyobb mértékben annak köszönhető, hogy ennek a városnak az élére az a férfi került, aki 22 év óta az eleven lelkiismeret reprezentánsaképpen töltötte be e város polgármesteri tisztét s akinek a város közönsége számára meglepetésként ható önkéntes visszavonulása a közfigyelmet ismét személye felé fordítja.

Dr. Förster Kálmán akkor jött vándorbóttal a kezében vársunkba, amikor beteljesült a költő szava, hogy: Bércre hág és völgybe száll — Bú s kétség mellette — „Szerte nézett s nem lelé honját e hazában” — aki mindenekfelett és mindenekelőtt magyarnak érezte és merte megvallani magát. Amikor hitt lehorgonyozott, nemcsak a mélységeket látta, amelybe országunkkal együtt ez a város is jutott, de sziklabércecs hazájában megszokva a felfelé nézést, látta a magasságokat is, amelyek felé ez a város is elvezethető. És merészen nekilendülő energiával, törhetetlen kitartással magát nemkimélő lendülettel ragadta meg az alkalmakat és használta ki a legkisebb szellőtől a legerősebb széljárássáig

mindazt a lehetőséget, amellyel városa hajójának vitorláit duzzadóbba tehetette és a fejlődés hullámain mindegyre tovább lendithette.

És a kis névtelen, szürke nógádi falu itt a Meszesetető völgyében egymásután vetkőzte le régi ruhájának darabjait és öltözött egyre-másra új köntösbe. Gazdagodván nemcsak a középületek hosszú sorával, nemcsak új terekkel, hanem a város lendületét megértő és támogató polgárság révén egész új városrészekkel, a régi, ósdi hejlek helyére kerülő pompás paloták és hajlek hosszú és színes szép soraival is.

Az egész várost uraló csúcson lengő országzászlótól kezdve az alatt elhúzódó völgy számtalan gyöngyszeme és a hajdani elhanyagolt füstösképu munkáskolóniák csínál, izléssel átszépült tájai, nemkülönben az utcákon nyíló és a gyárak szagát illatával üdítő virágok kelyheig, mind-mind magánhord valamit abból a névből, amit dr. Förster Kálmán jelent a város számára.

De nemcsak a város külső képe. E város népének belső lelki világa se tudott elzárkózni a lélekindításoktól, amikkel ideáldozta életét, tetterejét és energiáit Polgármesterünk.

Hogy a vörös szélsőségek karjaiból a magyar nemzeti gondolat hordozójává vált e város népe, ki tagadhatná, hogy ebben a folyamatban oroszlanrészt kért és vett magának mindenkor a város első polgára. Nem volt olyan megmozdulás, nem akadt olyan építészandéku megindulás, amely figyelmét elkerülte volna s amelyet személyes közreműködéssel céljához jutni ne igyekezett volna segíteni.

És a nemzeti gondolat mécsvilágává vált egyszerű munkáshajlékoktól kezdve a kulturbázak és az Istennek emelt templomokon át a minap felavatott Kálvária országos viszonylatban is kiemelkedő alkotásáig mind-mind arról beszélni minden szónak ékeesebben hogy e város első polgármestere nemcsak diszt és méltóságot látott tisztében, hanem az élet magasságai-
ba lendítő eleven lelkiismeret hordozója volt szolgálata ellátása során.

E sorok írója szemtanúja volt annak, hogy mely erőfeszítések eredményeképp született meg városunk kereskedelmi iskolája. De ennek során nemcsak dialentikáját,

argumentációinak elevenségét és a végén minden ellenérvet lefegyverző készségét csodálta meg magában, hanem elevenné vált előtte az is, hogy mi és mennyi minden hasonló helyzetben kellett szellemileg átverekednie magát, amíg ezt a várost oda fejlesztette, ahol ma tarthatja helyét országunk városai sorában.

Igaz, hogy ebben a nagy életodaáldozásban és ennek eredményében nagy része volt az őt megértéssel kísérő felettéseinek, barátainak és munkatársainak is. Ez vitathatatlan. Sőt a támogatásával a polgármesterét mindig megajándékozó képviselőtestületnek nemkülönben a helybeli vállalatok mindenkori vezéreinek is.

Amde végeredményben minden a tengelyen fordult meg. Aminek szerepét mindenben vállalni: ez volt Förster Kálmán.

Csoda e hát, ha a tengely sorsára jutott.

Csoda-e ha minden végeredményben a ő idegzetére volt visszahatással? Amely mindegyre jobban öröklődött, emésztődött.

Hiába voltak a szabadságok, az orvosi tanácsra elrendelt pihetők és üdülések.

Hiába volt az elszánt akarat, amely városát továbbsszolgálni, elhárította a jól kiérdemelt nyugalom kényelmes párnáit is.

Hiába volt a hűséges hitvestárs odaadó gondosságának a melege is.

Elérkezett az idő, amikor, a lelkiismeret embere rátette önmagát saját ítélőszékének a mérlegére és kérlelhetetlenül azt állapította meg, hogy: nincs tovább! — nem lehet tovább!

A mindegyre sulyosab lelethullámokkal megbirkóztatni ezt a várost is és hajóját tovább vezetni a jelen háborus idők viharjaiban a parancsnoki hidat nem tarthatja hanem másnak kell azt átengednie.

És a lelkiismeret embere döntött. — Visszatartathatatlantul.

És megtépzott idegeivel, a megfáradás bágyasztó érzésével félre áll: mert így diktálta a lelkiismerete. Hogy sebeivel amiket a a munka, a gond, a sok-sok feladat, de nem utolsó sorban a leg-

fájdalmasabban hasítani tudó halálanság ütött lelkén — magára maradvára várja ezek gyógyulását s ennek bekövetkezése után ismét visszatérjen majd tevékenykedni, áldozni, munkálkodni ott, ahol épen szükség lesz majd reá.

Amikor városunk is meghajolni kénytelen megváltoztathatatlan elhatározása előtt és nyugalombavonulásának tényét tudomásul kell vennie, nem lehet más szavunk, mint a köszöneté, mindazért, amit ezért a népért tett, a fáradalomteli nappalokért, a virasztós éjszakákért, az önmészto tépelődésekért és mindazon értékekért, amikkel mindezek eredményeképpen általa elnyerhetünk! —

S ha azt kívánjuk, hogy ezutánvaló napjaiban legyen bőséges része abban a verőfényben, amelyet a mindent számontartó Isten élete alkonyára az ő osztályrészü is elkészített, akkor legfeljebb csak azt kérhetjük, hogy ezt továbbra is itt élvezze, azoknak az alkotásoknak körében, amelyek elválaszthatatlantul kapcsolódtak az ő nevéhez.

A lokálpatriotizmus érzését talán ő hozta bele elsőnek e város lelkébe. E város környékének a szépségeit talán senki sem értékelte és nem tartotta számon úgy mint ő. A Pipisre és a Pécskőre a messze távol kőden átcsilanó Tátra orcáját ki fedezte volna fel, s ha nincs itt Förster Kálmán szeme? Természeti szépségeinkkel országos érdeklődés központjába ki tudta volna helyezni, ha erre is ki nem terjed az ő figyelme?

Ezek zsongító csöndje ringassa megfáradt lelkét a gyógyulás virághimes rétejére és ezek rejtelmes suttogásába vesszen bele az éles zaj, amely felőrölte és ezek ihlessék majd új munkára, küzdelemre, ha más formában és más körülmények között is — az eleven lelkiismeret utjain.

Mert a lelkiismeret, a magyar lelkiismeret pihenést ha enged is, de megállást addig nem, amíg idegen lobogó leng a Tátra havasain és a magyar szív csak jövevény és rendőrileg ellenőrzött áttutató lehet a saját szülővárosában is.

† Szilárdy Béla

Junius 24 én este 9 órakor, életének 81 ik évében hunyt el a testben és lélekben valóban nemes nagybirtokon, Salgótarjánban és Sajószentkirályban földesura. Az életét folytatott küzdelet, rövid szenvedés s a halotti szentsegek felvétele utáni ájtatos, örök megtérés váltotta fel.

A megboldogult nagy ur elhunytával megcsendültek a kegyuri templom hangjai és sirató bugákkal hirdették a

patrónus halálát. — A barokk stílusú ősi kastély ajtóit megoyillottak, hogy utat engedjenek uruknak az örökkévalóság bázába.

A nagy halottnak földi maradványait az ősi kastéllal egybeépült kegyuri templomban ravatalozták fel és junius 26 án a római katolikus anyaszentegyház szertartása szerinti becsenelés után a szülőhelyi család sírjában helyezték el a nagy

rettel örök nyugalomra.

A temetésen súlyos beteg fia: István, — a temetési menetben nem vehetett részt, — a lenkei kastélyának ablakából nézte végig a sirbolthoz vonuló temetési menetet és szertartást, melyben a két szeretett unoka: Erzsébet és István vettek részt. —

Gömör-, Kishont-, Borsod- és Nógrád vármegyéből óriási számban jelentek meg rokonai, barátai, tisztelői, valamint ismerősei a környék gazdái, kik megjelentésükkel mindannyian a felette értékes, munkálkodó, szorgalmas, nagytudású és melegszívű nagy urat tisztelték meg és kísérték utolsó földi útjára. Kastélyában gyakorta fordultak meg gondos gazdák, a földnek dolgozó pórjai, honfitársai gondokkal küzdők, tanácsát és segítségét kereső magyarok, a cseh megszállottság üldözöttjei s amíg élt a melegen érző jó szív a vendégszerető házigazda, a tapasztalt és higgadt ur, — mindig feléjük nyújtotta támogató jobbát. — Tekintély volt és maradt változatlanul.

A temetési gyászszertartást a rozsnói megyéspüspök helyettesítésében Pájer János kanonok, apostoli protonotárius végezte; Sulyok Kálmán esperes, dr. Veres Barna, dr. Boróvi Albert teológiai tanárok és Korponay Géza, plébános segédletével a kegyuri templomtól a sajtólenkei sirbolthoz, ahol gyászos csöndben tért a

mult év január 27-én elhunyt István öccse mellé örök pihenőre.

Megjelentek a temetésén: Gömör és Kishont vármegyék képviselőiben dr. Radvánszky György főispán és dr. Horváth Árpád alispán, a járási főszolgabírók, Salgótarján város képviselőiben dr. Holcsek Béla városi tisztviselő, a környék földbirtokosai, többek között Söldes Árpád Tornallyay Zoltán, Szakall István, Hanvay József, gróf Serényi Ödön, dr. Hámos Ottó, dr. Hísnói Heinzelman Béla, Fodor István, Farkas Pál, Kubinyi János, Dapsy Árpád és még igen-igen sokan, akik mindannyian, mélyen gyászoló lélekkel kísérték örök nyugalomra a szeretett „Béla bácsit”.

Még az idő is gyászolta, mert a borongó felhőkből sűrűn szitált a nyári eső, mely elsimította a földnek: a környék földesurainak Nestorát.

Most a súlyos gyászba merült kastélyt mély csönd uralta és a ház urnő gondjait „Lidike” vezérli. Menyhért az öreg kulcsár rendezgeti össze elhunyt nagy urának mindennapi apróságait s készíti elő a száguldva rohanó időnek jövődjére.

A szép és nagy időnek, a viharzó történelemnek tanuja, a drága édesatyja, a legjobb nagyatya, az igazi ur: Szilárdy Béla nincs többé.

Béke poraira.

Munkásvédelmi előadás-sorozat Ujvidéken.

A Népegészségügyi és Munkásvédelmi Szövetség idei második munkásügyi előadás sorozatát Ujvidéken rendezte, június 19–20-án. A 136 fővárosi résztvevőből az ujvidékiek minden rétegéből álló széleskörű hallgatóság csatlakozott, amely nagy elismeréssel hallgatta az ujvidéki keleti kereskedelmi főiskola márvány aulájában elhangzó, magas színvonalú előadásokat.

Donáth György elnök ny. képviselő megnyitójában Kormányzó Urunk 75. születésnapjáról megemlékezve, nyitja meg a Szövetség ötödik háborús előadás sorozatát, méltatva Ujvidék város és vezetőinek jelentőségét, üdvözlö a Szövetség előadássorozatára kiküldött hat minisztérium képviselőit és a megjelent előkelőségeket, helybeli vezetőket és hallgatókat.

Morvay Endre alpolgármester vezető előadásában a fővárosi munkáskérdéssel foglalkozott. Szindus és meleg szocialis érzéstől fűtött előadásában az általános jellemzés keretében állítja a legszocialisabb munkaadó a főváros korszerű szocialis felfogását és ennek gyakorlati megvalósítását, (amiben neki hivatalánál és egyéniségénél fogva kettős része van) Az a kívánsága, hogy a vezetők megújuljanak a munkásság soraiból, a keresztyén világnézet gyakorlatilag érvényesüljön, a főváros a munkapiac ingadozásában kiegyenlítő szerepet játszik, a fokozatos haladás és teljesítmény-bér, egységes fővárosi bérezési rendszer érvényesüljön a nyugbér kérdés hasonló kedvezőbb meg-

oldásával, nagy elismerést aratott Különösen hangsúlyozandó adatai szerint a főváros nagy súlyt helyez az üzemi orvosi szolgálat széleskörű és mélyreható kiépítésére, a balesetelhárítási tevékenységre 300000 p. évi megtakarítást eredményezett. Ismerteti a gyárgondozónői szolgálat és az egészségvizsgáló intézet jelentőségét, a szocialis munka részleteit, a tanonc otthon ügyét. Alapvetően a kiegyenlítést, központosítást, egységes rendezést jelöli meg, lelki téren a szeretetet, megértést, törődést szellemében. Adatai, gondolatai mély hatást keltettek.

Deák Leó ujvidéki főispán a volt jugoszláviai magyarság politikai vezetője méltatja a Szövetség azon fáradozását, mellyel a szocialis kérdés eddigi ötletszerű kezelését a rendszeres megoldás irányában vezeti. A Beveridge terv megemlékezésével nemzetközi szocialis helyzetképet ad, arról, hogy a tanulságok levonása elől a magyarság nem térhet ki. A munkásságot távol kívánja tartani a napi politikától, szükségesnek tartja a tökéletes szerepet és az állami beavatkozást a szocialis munkában, hatalompolitika helyett az anyagi jólét megalapozását. Vázolja a magyar munkás helyzetét a jugoszláv uralom faji és gazdasági elnyomó politikája idején.

Kovács Ferenc professor háború és gümőkór című rendkívül kifejező rajzokkal, számszerű adatokkal megvilágított előadásában a laikus hallgató előtt is teljesen világossá teszi a gümőkór felme-

résének, gyógyíthatóságának és megelőzésének nagy kérdését. Ismerteti a gümőkór terjedésének három hullámhegyét: az urbanizáció korát, az iparosodást és a világháborút, a közlekedési utak betegségterjesztő szerepét, a nemzetközi tbc. halandóság fejlődését. A háború szerepét a fiatalság testi túlerőltetésében, a zsúfoltság fertőzés terjesztő szerepében látja. Megoldás: béke, szűrővizsgálat, katonai biztosítás tbc. ellen svajci példára, a betegek kiemelése, intézeti férőhelyek szaporítása, állam és társadalom közös munkája. Ez az előadás igen nagy szolgálatot tett azzal, hogy mindenkiben a teljes megértés, áttekintés világos képét idézte fel.

Dr. Szukováthy Imre VKM. tanácsos az iskolaegészségügy vezető orvosa a szabadidő mozgalom történeti fejlődéséről tartott lendületes előadást. Elsősorban személyes, gazdasági helyszíni tapasztalatai alapján a fejlődést az amerikai recreatives mozgalomra vezeti vissza. Abban a pihenő üdültetésre helyezi a súlyt. Ezt az alapot a német és az olasz rendszer az állam politikai propagandájával fejlesztette tovább, a testi szellemi és nemzetnevelés közös szolgálatára.

Dr. Novabacky István városi tisztviselő orvos Ujvidék egészségügyi intézményeit ismerteti 1941 előtt és után. Elismeri mindazt amit a „szerb Athén” érdekében az örökre berendezkedni akaró szerbek tettek, rámutat azonban a hiányokra a közkórház, csatornázás, vízvezeték, egészségvédelem terén, amelyek a mai magyar vezetőség súlyos megoldásra váró problémái.

Kádár Levente belügyi államtitkár az ONCSA-ról tartott előadást, különös tekintettel a délvidékre. Mellőzve minden elméleti szociológiát, az alap színmagyar

zetője szívbemarkoló erővel jellemezte a Délvidék multiát a telepítések és jugoszláv uralom keretében. Ezek eredményezték azt, hogy az állam fenntartó magyarság a délvidéken szegény sorsra jutott, a földből kimaradt, gondozásban sem szocialis, sem kulturális, sem gazdasági vonatkozásban nem részesült. (Sem a liberalis világban, sem a szerb uralom alatt.) Ennek eredménye a jelenlegi súlyos helyzet, amelyen csak úgy lehet segíteni, ha a magyarságot minden téren számarányának megfelelő szerephez juttatjuk: gazdasági szakoktatás, könyvtárak, kertészkedés, szövetkezeti élet szocialis munkakultúra.

Gyarmathy Imre városi tanácsnok előadása Ujvidék gazdasági helyzetéről az előző előadás adatait szakszempontról egészítette ki igen erőteljesen és szemléltetően.

Pálos Károly városi tanácsnok Ujvidék szocialis helyzetét a jugoszláv elnyomó politika vázolásával tette érthetővé, rámutatva arra a számtalan és részben különleges nehézségre, amelyet a város mai magyar vezetőinek szocialis téren kell megoldania, a szocialis kérdés széles területén.

Salamon Géza fővárosi tanácsnok ezúttal a főv. köztisztviselési hivatalról adott kimerítő, színes adatokban és gondolatokban gazdag tájékoztatást.

Tahy István a keleti kereskedelmi főiskola szociológus tanára a fogyasztás és szükséglet nagyságát emeli ki a termelés túlerőltetett szempontjához viszonyítva. Előadásának lényege az új közgazdasági irányokról — kritikánk szerint — az, hogy a közgazdaság alkalmazott élettan szelleme és ismerete szükséges.

Az ujvidéki előadás-sorozat egész anyaga teljes terjedelmében könyv alak-

ISKOLAKÖNYVEK

az összes iskolákba

már kaphatók:

VÉGH KÁLMÁN

könyv- és papírkereskedésében

SALGÓTARJÁN

jellegethő méltó józan szellemben vázolta annak célját: az értékes népréteg felnevelését, anyagi, erkölcsi, egészségügyi védelmét, gazdasági önállósághoz juttatását, elsősorban a mezőgazdasági néprétegben, de az iparban is. Különösen két megállapítása volt nagyjelentőségű. Egyrészt a háború után 200000 talusi ház építési programja, másrészt az, hogy a hazai proletárréteg kétharmadrésze színmagyar, a 134000 sokgyermekes családból 43000-et az ONCSA már megsegítette, tehát közel egyharmadrészt. Nagy tetszést aratott az a tapasztalat, hogy a segélyezett 97 százaléka eleget tesz kötelezettségeinek anélkül, hogy bankgaranciával rendelkezne. (Ez biológiai érték fejezetnek nevezem.) Nagy feltűnést keltett azon megállapítása, hogy a gyermekmenekelyi kérdés a családvédelmi keretben nyert megoldást, a gyermeknevelési pótlékok pedig kiterjesztik a mezőgazdasági néprétegre.

Soós Aladár prof. üzemi munkások élelmezési technikája a tudás filozófiai rendszerezését adta a táplálkozás ma égető kérdésében, a szakember tisztán látásával, szempontjainak ujszerűségével és egyéni humorával. Igen figyelemre méltó azon alapvető megállapítása, hogy az izlés kielégítése és az egyéni élelmezés nagy ipari üzemekben is kivihető, anélkül, hogy költségvetéssel okozna. A szakértelem azonban a szervezésben, beszerzésben, feldolgozásban, eljuttatásban nélkülözhetetlen.

Krammer Gyula főrendházi tag a volt jugoszláviai magyarság kulturális ve-

ban is megjelenik, ugyanúgy mint az előző négy. Ezzel a nagyszerű anyag széles körök számára hozzáférhetővé válik, amivel a Népegészségügyi és Munkásvédelmi Szövetség jelentős szakirodalmi munkát is végez, a szocialis kérdés előbbrevitelét szolgálja.

A város sok nagyszerű szocialis és egészségügyi intézményének helyszíni tanulmányozására az idő rövidsége miatt nem volt lehetőség. De a város vezetői olyan átfogó képet adtak a délvidéki magyarság életéről, a megszállás alatt és a visszacsatolás óta, amely alkalmas arra, hogy a délvidéki magyarság rendkívüli értékét, összetartását, munkáját, küzdelmes és szomorú múltját, felemelésének nemzetmentő gazdasági jelentőségét és jobb jövőjébe vetett szilárd meggyőződésünket kétségtelenné tegye.

Mély benyomást keltett a 3000 önkéntes női honvédelmi munkaszolgátra jelentkezők ünnepélyes esküvője a keleti kereskedelmi főiskola előtti téren, fényes ünnepség és tábori mise keretében. Gazdasági szempontból hozzáférők számára az Ujvidéki Darányi telepen működő gazdasági egyedülálló erejű és sikerű, széles körű, rendszeres tanító nép és nemzetnevelő, erkölcsi szempontból is magas színvonalú munkája jelentett nagy élményt. Ennek különös jelentőségét ad az a körülmény, hogy a gazdasági a munka oroszánrészt a jugoszláv politikai és gazdasági elnyomás éve alatt alapozta meg és egy igen súlyos árvíz katasztrófával tett rendíthetetlenéről tanulságot.

Elmondhatjuk tehát, hogy akik az újdéki előadásokat hallgatták, lélekben magyarságban megerősödtek.

Dr. Z. I.

Köszönet.

Városunk polgármestere az alábbi levelet kapta:

A budapestvidéki tankerület kir. főigazgatójának jelentéséből örömmel értesültem arról, hogy Salgótarján megyei város az elmúlt évi karácsonyi ünnepek alkalmából a helybeli állami népiskolák szegénysorsú tanulói részére 5649.74 pengő értékű rubaneműt és gyermekcipőt adományozott.

Ezért a hazai és nemes áldozat készségért Méltóságodnak és Méltóságod úrnak Salgótarján megyei város közönségének elismerésemel és köszönetemet fejezem ki.

Budapest, 1943. évi június hó 16

Szinnyei Merse Jenő

Testvéries összefogás.

A legszebb beszédek is csak úgy jelentenek valódi értéket, ha nyomós tettek igazolják!

Élénk emléksünk még a néhány héttel ezelőtt lezajlott plébánosi beiktatásra a salgótarjáni déli egyházközség örömnepére. Mint ilyen alkalomkor szokás, az új plébános szívből fakadó, meleg szeretettel sugallt s általános hatású beiktatóbeszédjén kívül még számos megnyilatkozás hangzott el. A különböző küldöttségek üdvözlései a Katolikus Körben, majd a pohárköszöntők sora a közepében. Űres szövegek helyett meggyőző beszédek tolmácsolták a város zömének boldog együttérzését a kinevezéssel kapcsolatban. Nagy tetszést aratott különösen a felszólaló lelkészek krisztusi szellemi áthatott felfogása, mely a katolikusok és protestánsok közötti békés együttműködés szükségességét hangsúlyozta ki, a kereszténység és a haza javára vársunkban is.

E tekintetben ugyanis a legutóbbi években sajnos nem mutatkozott teljes összhang. Még a két katolikus plébánia között sem. Ne kutassuk az okát most már, hogy mikben, vagy kikben volt a hiba. Borítsunk fátyolt a múlt s tekintsünk reménykedően a jövőbe, mert örömdetes tény, hogy a nemrég hirdetett testvéries összefogás jeleit már is tapasztaljuk!

A kálváriaszentelés nyitányként bizonyítja ezt. A ferences atyák hívei tekintélyes tömegben vonultak le a főplébániai templomba s rövid ájtatosság után együtt meneteltek a déliekkel a magas szűnőség színhelyére. A záró istentiszteleten pedig az északi templomban jelent meg a két hívő sereg.

Az egymásratalálás azóta ily formában megismétlődött a beiktatási istentiszteleten és legutóbb, Urnapiján a következő vasárnapon is. Az Oltárszentelés iránti hódolatot, a fenséges körmenetet előbb a déli főplébánia területén, majd a ferences plébánián tartották meg közösen, ezek buzgó részvételével, őszinte testvéries összefogással.

S hála Istennek, nincs megállás. A folytatás majd július második vasárnapján következik. Akkor zajlik le ugyanis a hatalmas méretűnek ígérkező szentkúti zarándoklat a két plébánia közös rendezésében. Ennek lebonyolítási tervezetében is tökéletes az egyetértés katolikus és magyar alapon. A zarándoklat feltételei, részletei már közismertek s bizonyosra vehető, hogy a két egyházközség híveinek százai vesznek majd részt a gyönyörű lelki megmozdulásban.

A testvéries összefogás koronája lesz végül a július harmadik vasárnapjára tervezett rendkívüli ünnepség: városunk felajánlása közös tábori szentmise keretében az Ur Jézus Szentséges szíve oltalmába!

Igy van ez rendjén. A nemzeti összetartás elképzelhetetlen Krisztus híveinek testvéries összefogása nélkül! S ez áll minden irányban, a katolikusok és pro-

testánsok közötti kölcsönös kapcsolatban is. A különböző vallások tételei bizonyos szempontból elválaszthatnak minket egymástól, de az Ur Jézus Krisztus közös Istenünk, ha többféle uton közeledünk is feléje. Mindannyiunk célja ma ugyanaz. Az örök keresztény eszmék megvédése a modern pogányság ádáz rohamai-val szemben!

Szükséges tehát az őszinte kézfogás mindenütt, városunkban is, hogy találkozhassunk s áldozhassunk, eredményesen tevékenykedjünk a hazaszeretet közös szent oltáránál!

Molnár Gyula

Hírek és különféle

Bucsuzás. Beosztásomból való el-távozásom folytán ezúton búcsúozom minden ismerősömtől és jóbarátamtól.

Dr. Dalmann Dezső

Július 7-én szerdán este 7 órakor külön istentisztelet lesz az evangélikus templomban az itt ülésező Nógrád-Hont Barsi egyházmegye keretében, amelyen a szent szolgálatot Komjáthy Lajos levai lelkész látja el. 8 óra reggel 8 órakor urvacsora osztás lesz, Kuszy Emil losonci lelkész szolgálatával.

Színház.

A rövid, de nivós 4 hetes színiátszás után Vértess Károly igazgató társulata f. hó 8-án befejezi az előadásokat.

Városunk közönsége szeretettel té-mogatta a változatos és válogatott műsort, melyben csak egy ízben szerepelt fővárosi színművész, amikor a jónévi ifj. Latabár Árpád vendégszerepelt az egyébként kitűnő társulat együttesében, amelynek lelke maga az igazgató és családja volt.

Színészeink sok virágot, sok-sok tapsot kaptak, mert játékuikkal megtalálták az utat városunk minden rangú és minden rendű közönségéhez!

A viszontlátásra!

Középkorú intelligens nő plébánia, vagy idősebb vidéki ur háztartásának vezetését vállalja.

Mária Katalin

Bpest, Ujpesti rkp. 7. V/24

Kimondottan magános uri emberhez házvezetőnőnek elmennék. Cim a kiadóban. Intelligens jelige.

Támogassuk a leánygimnáziumot.

Minden város büszke kulturintézményeire, főleg iskoláira. Mi se lehetünk kivétel. Salgótarján és vidéke hazánk legfontosabb gyári és bányai központjai közé tartozik. Nagymennyiségű és értékű anyagi javakat termelnek üzemünk. Ebben a lüktető életben azonban arra is törekednünk kell, hogy a művelődésben is hasonló magas színvonalra emelkedjünk. Ez pedig virágzó középiskolai tanítás és nevelés nélkül elképzelhetetlen!

Tarthatatlan az a mostani félállapot, hogy eddig csak az áll. kereskedelmi középiskola alakult ki teljes egészében, míg a gimnázium csupán alsó tagozatu s így tanulóink jelentékeny része tanulmányait helyben nem folytathatja. Pedig ez a környék három középiskolát is megtölthetne tanulóval!

Ezért örömmel kell tudomásul vennünk a katolikus leánygimnázium lendületes fejlődését. Lélekszámban gyarapodva a jövő tanévben már az V. osztály is megnyílik. A július 10-ig tartó beiratások módját adnak az érdeklődőknek, hogy gyermekeik sorsát megfontolva, őket ebbe, a „mi iskolánkba” irassák a ne küldjék messze idegenbe, a mai zavaros, háborús időben.

Halálozás

Ifj. Wabrosch Béla ny. okl. kohómérnök, t. százados, több hadiköltöztetés tulajdonosa, Budapesten, ahová gyógykezelés végett ment, f. hó 1-én 52 éves korában, több évi betegség után meghalt.

A világháborúban csaknem 40 hónapot töltött a harctéren. A háború után az Őzdi vasgyárban teljesített szolgálatot, majd korán nyugdíjba vonult és visszatért Salgótarjánba, ahol gyermekkorát töltötte.

Temetése 3-án lesz Leányfa' un, ahol a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

A halálesetről külön gyászjelentést a család nem adott ki.

Az alapos oktatást és megfelelő nevelést szakavatott tanári kartól itt is megkapják a leánykák, amint az elmúlt tanév szép eredményeiből is kitűnik. Felesleges őket kiadni a szülői házból drága pénzen s mégis talán csak „műrostit kosztára”, közönyös lelkű környezetbe, háború bizonytalanságba, esetleg veszedelembé!

A gimnázium protestáns leánykákát is keresztény magyar testvéri szeretettel fogad. A beiratások feltételeit lapunk közölte már. A diplomákban is hirdették. Bármily felvilágosítás megszerezhető a salgótarjáni főplébániai hivatalban.

Figye'd.

Eladó!

1 drb. Rössler angol mechanikás páncélos zongora. Cim a kiadóban.

Technikát.

felvesz Szűcs gyógyszerár. Jelentkezés 12—2 óra között.

Polgármesterünk nyugdíjaztatását kérte. Városi közgyűlés.

F. hó 2-án d. u. 5 órakor nagy érdeklődés mellett nyitotta meg Horváth László polgármester helyettes az egyetlen tárgysorozatu közgyűlést, mely dr. Förster Kálmán polgármester nyugdíjkérelmét tárgyalta le.

A nagy érdeklődés mellett lefolyt gyűlésen sok felszólalás történt, mely a legnagyobb elismerés hangján emlékezett meg a polgármester alkotó és eredményes, 21 és fél évi salgótarjáni működéséről, akit egyébként 1910-ben választottak meg Poprádon polgármesterré és onnan 1920-ban magyarsága miatt menekülni volt kénytelen és egyideig a belügyminisatériumban, teljesített szolgálatot, majd 1922-ben egyhangulag Salgótarján I. polgármesterévé választották.

A nyugdíjaztatással járó többlet javadalmazásra vonatkozólag a képviselő-testület 7 szavazat ellenében 36 szavazattal elfogadta az állandó választmány által előterjesztett javaslatot.

Egyéb tárgy híján a közgyűlés végetért.

Támogasd a Vöröskeresztet!

Keresek és kínálok

megbízóm részére Salgótarján és környékén ház- és telek ingatlanokat továbbá a Losonchátvani vonal mellett 300-350 hold szántóföldet, szőlő birtokot azonnali megvételre.

Vágó iroda

Starján, Losonci u. 17.

Városi diszközgyűlésen búcsúzik a képviselőtestület és város közönsége a nyugdíjba vonuló polgármestertől f. hó 4-én d. e. fél 12 órakor a városháza tanácstermében.

Érettségi. A salgótarjáni m. kir. állami felsőkereskedelmi iskola első érettségije. A helybeli kereskedelmi iskola ez évben bocsátotta ki első érettségiző tanulóit. Az érettségi biztosít a VKM és a KM Barcza József kecskeméti leánykereskedelmi igazgató, tanügyi főtanácsost küldte ki. Az eredmény nagyon szép; 28 közül 3 jelesen, 9 jól, 13 elégségen felelt meg. Egy-egy tárgyból bukott 3 jelölt. A felsőkereskedelmi iskoláknál ez volt az utolsó érettségi, a jövőben már a kereskedelmi középiskolák lépnek a felsőkereskedelmi iskola helyébe.

Talált tárgy. Salgótarján megyei város területén egy használt kerékpár találtatott. Igazolt tulajdonosa a rendőrkapitányságon a hivatalos órák alatt átveheti.

Kormányzó Urunk Őfőméltósága

75 születésnapján az evangélikus kulturházban bensőséges ünnep volt együtt a presbitérium és az egyesületek képviselői a harctérről hazaérkezett hős honvédekkel, akiknek tiszteletére teatét rendeztek. Közéne után Elischer Ilona mondott kedves verset a Kormányzó Urról, majd Limbacher Ducika Liszt: Rapszódiaját adta elő kiváló készséggel zongorán, Polony Zoltán zongorakísérete mellett. Matlári Erzsébet magyar dalokat adott elő, Csengődy László mély átérzéssel szavazatot adott elő és dr. Csengődy Lajos esperes tartott megemlékezést a legelső magyar emberről és a hozzá való hűség hőseiről, kik felé minden itthonmaradott hálaja száll, hogy úgy fogták a fegyvert kezökben, hogy ennek következtében ezer kilométerekre kellett távolodnia az ellenségnek határainkól.

A Nőegylet és Leányegylet gazdag asztala nyit meg ezután, amely mellett meleg hangulatban maradt együtt a honvédek iránti szeretettel eltelt lelkű közönség.

Felhívás a közönséghez. Az utóbbi időben gyakran előfordult, hogy a piacokon vásárlók különböző lopásoknak — különösen zsebtolvajásoknak — voltak az áldozatai. A rendőrség felhívja a közönség figyelmét arra, hogy vásárlása alkalmával nagyobb körültekintéssel járjon el, így különösen ne helyezze a pénzt kosarába, a könnyen hozzáférhető zsebébe, kosarát minden felügyelet nélkül ne tegye le, mert ezzel elősegíti a lopások elkövetését. A gyanús, vagy gyanúsan viselkedő és céltalanul a piacokon lévő egyénekre a közönség hívja fel az ott szolgálatot teljesítő rendőrközeg figyelmét. A büncselekményt elkövetőt pedig a rendőrség adja át.

Rendőrség.

Takarékoskodj pénzzel, anyaggal, idővel!

TARTSUK BE SZIGORUAN a légvédelmi előírásokat!

Tavaszi ujdonság

Szücs-féle

„Vitamin Crém”

A legmodernebb elvek szerint készített VITAMINDUS arckrém. Az arcbőr természetes tápanyagait tartalmazza s ezért rugalmassá, üdévé teszi és megóvjá a ráncosodástól.

Szücs-féle

„Bubi Arcszesz”

Megszünteti pattanásait és az arcbőr zsírosságát! Kapható Szűcs Róbert Magyar Korona Gyógyszertár, Salgótarján

S P O R T

150 atléta a SSE pályán.

Diósgyőr, Miskolc, Kassa, Gyöngyös, Ózd, Somsály, Pereces, Borsodnádásd, Farkaslyuk, és a két helybeli sport egyesület az SBLE és a SSE atlétái vesznek részt a MASZ északi kerületének szombati és vasárnapi felnőtt és ifjúsági ATLETIKAI VIADALÁN. A versenyek július 3-án délután 4 órakor és július 4-én délelőtt 8 órakor kezdődnek.

Versenyszámok: 100, 200, 400, 800, 1.500, 3.000, 5.000 és 10.000 m-es síkfutás, 110, 200 és 400 m-es gátfutás, to

vábbá magas, távol, hármas és rudgrás végül súlylökés, diszkoszvetés és gerelyhajítás.

Helyárak: tagok részére egy napra: ülőhely 1 P, állóhely 70 fill. Nem tagoknak egy napra: ülőhely: 1-50 P, állóhely 1 P, katonák és diákjegy 40 fillér.

Tagok részére két napra: ülőhely 1-50 P, állóhely 1 P. Nem tagoknak két napra: ülőhely 2 P, állóhely 1-50 P, katonák és diákjegy 60 fillér.

Az arató és cséplőréssz kiadása és annak beszámítása.

Kenyérgabonából a gazdálkodó a szerződés szerint járó arató- és cséplőrésszt, cséplőmunkásrészt és gépkeresetet természetben kiadhatja az új rendelet úgy módosítja a korábban megjelent rendeletet, hogy a kenyérgabonából kiadott cséplőrésszt akkor is be kell számítani a beszoigáltatási köteleesség teljesítésébe, ha a gazdálkodó szántóterülete a 20 kat holdat meg nem haladja: a kenyérgabonából kiadott aratórészt pedig a 20 kat holdnál kisebb szántóterületen gazdálkodónál is be kell számítani a beszoigáltatási köteleesség teljesítésébe, akkor, ha a gazdálkodó igazolja, hogy az aratói munkálatokat maga és családtagjai tartós munkaképtelenség, vagy háborús katonai szolgálat miatt nem végezhetik el, valamint akkor ha a gazdálkodó munkaképtelen hadirokkant, vagy hadiözvegy.

A gazdálkodó, aki az aratórésszt és cséplőmunkásrészt címén kiadott kenyérgabonának a kenyérgabonabeszóigáltatási köteleesség teljesítésébe való beszámítását igényelheti, köteles az ilyen kenyérgabonabeszóigáltatását 3 napon belül a munkavállaló lakóhelye szerint illetékes közszolgálatnak írásban bejelenteni. A cséplőrésszből a bérceplést végző cséplőgépbirtokosoknak járó kenyérgabona avételét a cséplőgép felelős vezetője a cséplési eredményiapon köteles igazolni. A gépkeresetből a cséplőgép vezetője az általa alkalmazott munkásoknak a szerződés szerint járó rész természetben kiszóigáltathatja. Ha a cséplőgépmunkásokat nem a gazdálkodó, hanem a bérceplést végző cséplőgép tulajdonosa, vagy bérője alkalmazta, a gazdálkodó a gépkereseten

kivül a cséplőmunkásrészt is a cséplőgép felelős vezetőjének köteles kiadni. A cséplőgép vezetője az alkalmazott, gépész, fűtő, etető cséplőmunkások részére munkabér címén természetben kiszóigáltatott kenyérgabonára vonatkozóan köteles bejelentést tenni az illetékes hatóságnál.

A bérceplést végző cséplőgép tulajdonosa a gépkeresetből legfeljebb 10 q kenyérgabonát saját háztartási szükségletére megtarthat. Abban az esetben, ha a cséplőgép többek tulajdonában van, a tulajdonos és a bérő együttesen sem tarthatnak meg többet, mint 10 q kenyérgabonát. Az a cséplőgéptulajdonos is csupán 10 q kenyérgabonát tarthat meg saját szükségletére, akinek tulajdonában, vagy bérletében több cséplőgép van. A cséplőgép tulajdonosa köteles a gépkeresetének a kiadható, illetve megtartható mennyiség levonása után fennmaradó részét valamelyik vásárlásra jogosított kereskedőnek hetenként megvételre felajánlani, és a gépkereset felhasználásáról a Gabonaforgalmi Központnál október 31-ig elszámolni.

Árpából, kölesből és hajdinából a kereskedő a szerződés szerint járó arató és cséplőrésszt, cséplőmunkásrészt és gépkeresetet természetben kiszóigáltathatja, amelyet a beszoigáltatási köteleesség teljesítésébe nem lehet beszámítani, kivéve, ha a gazdálkodó a kenyérgabonabeszóigáltatási köteleesség teljesítéséül árpát is beszoigáltat, mely ebben az esetben szintén beszámít a gazdálkodó kenyérgabonabeszóigáltatási köteleességének teljesítésébe. Zabból az arató és cséplőrésszt nem szabad kiszóigáltatni. A ki nem szol-

gáltatott arató és cséplőrésszt címén a gazdálkodó köteles zabtermésének 15%-át a cséplés befejezésétől számított 15 nap alatt valamelyik vásárlásra jogosított kereskedőnek megvételre felajánlani. A zabból ki nem szóigáltatott arató és cséplőmunkásrészt helyett a hatóság által megállapított termelődíj árakkal számított megfelelő értékű más gabona felet köteles kiszóigáltatni. Az így kiadott terményt azonban a gazdálkodó beszoigáltatási köteleesség teljesítésébe nem lehet beszámítani. A zabcséplőrésszből a bérceplőnek járó gépkereset ellenértékét a hatóság megállapított termelődíj áron pénzben kell kifizetni.

Egyéb természetbeni szolgáltatások és azok beszámítása.

A rendelet szerint a szerződéses mezőgazdasági idénymunkásoknak (somsálosoknak) munkajárandóság címén természetben kiszóigáltatott kenyérgabonára nevezve a munkaadó gazdálkodó köteles az illetékes hatóságnak a bejelentést megtenni. A haszonbérő a haszonbérbeadónak kenyérgabonából a haszonbérbeadó háztartásához tartozó minden személy után legfeljebb 240 kg-ot szóigáltat, ki abban az esetben, ha a haszonbérbeadó igazolja, hogy ő és háztartásához tartozók a meg-

felelő időre lemondtak a kenyér- és lisztjegyjogosultságukról. Ha a haszonbérő a haszonbérlet szerint ennél több gabonabeszóigáltatására van kötelezve, a többlet értékét a hatóság által megállapított termelődíj áron pénzben köteles kifizetni. A már korábban kiadott rendelet úgy módosul, hogy a haszonbérbeadó háztartásához tartozó minden olyan személy után aki kenyér- és lisztjegyjogosultságáról lemondott, 240 kg kenyérgabonát kell a haszonbérő beszoigáltatási köteleességének teljesítésébe beszámítani.

A beszámításra vonatkozó egyéb rendelkezések.

A sörarpa megállapított buzaegység-számba azt az árpát számítják be a gazdálkodó beszoigáltatási köteleességének teljesítésébe, amelynek ez a minőség a vételijegyen fel van tüntetve. Az ilyen árpát csak a szabad választású terményekre és termékekre megállapított beszoigáltatási köteleesség teljesítésébe lehet beszámítani.

Fontos intézkedése a rendeletnek az, hogy a kenyérgabona és zsirbeszoigaltatási köteleseget zab beszoigaltatásával is lehet teljesíteni. Ez az intézkedés vonatkozik arra a mennyiségre is, amelyet a gazdálkodó a 15 százalékos beszoigaltatás címén teljesített.

Az új angol külföldi tőkebefektetések Kiújult a harc a venezuelai olajért

A külföldi gazdasági sajtóban nagy feltűnést keltett az a hír, hogy az angol „Ultramar Co” felhatalmazást kapott új részvények kibocsátására és venezuelai olajmezőkbe való fektetésére.

A háború megkezdése óta ez az első eset, hogy Anglia tengerentúli beruházások céljaira tőkét szabadít fel.

Az angol kincstári hivatal engedélyességének az a magyarázata, hogy Venezuelában az amerikai Standard Oil-csoport is újabb beruházásokat eszközölt, melyeknek az a rendeltetése, hogy Venezuelát a legközelebbi évek folyamán a világ második legnagyobb olajtermelő és legnagyobb kiviteli országává fejlesszék.

Venezuela ma az Egyesült Államok és a Szovjetunio után a világ harmadik legnagyobb olajtermelője. Termelése 1941-ben elérte a kerekén 223 millió hordot, a múlt évben azonban főképpen a szállítási nehézségek miatt 146,5 millió hordóra

esett vissza. Minthogy a venezuelai olajmezők a föld legfiatalabb olajmezői közé tartoznak — a természetes csak 1917-ben indult meg — kiaknázásuk további fokozására is megvan meg a lehetőség. A kiaknázás legnagyobb részben a Standard Oil és a Royal Dutch-Sheil társaságainak kezében van. Ezeknek tulajdonában vannak az arubai és curacai olajfinomító telepek is, a venezuelai olaj legfontosabb felelőszervei is. A két versenytárs az utóbbi években a szárazföldön is létesített olajfinomítókat és ilyen módon próbálták befolyásukat egymással szemben fokozni. Miután az angolok a közelkeleti olajháborúban az amerikaiakkal szemben a jelek szerint a rövidet húzták, most természetesen annál nagyobb erőfeszítéseket kénytelenek tenni a fontos venezuelai olaj megtartásáért, melynek egyébként eddig is legfőbb fogyasztói voltak.

Tíznapos kereskedelmi tanfolyamot nyit Budapesten a Baross Szövetség 17. életévüket betöltött kereszteni ifjak és leányok számára, akik a polgári iskolának, vagy a gimnáziumnak legalább 4 osztályát elvégezték, de beiratkozhatnak középiskolában érettségizett, vagy tanítóképzőintézetet végzett fiúk és leányok is. Tantárgyak: kereskedelmi és jogi alapismeretek, magyar kereskedelmi levelezés, könyvvitel, kereskedelmi és politikai számtan, gyorsírás, gépírás. Az előadások f. évi szeptember 9-én kezdődnek és délután 3-tól 7-ig lesznek. Beiratkozási díj 40 — P. Tandíj 300. — P., mely havi 30 — P. s részletekben is fizethető. A beiratkozásoknál benyújtandó a születési anyakönyvi kivonat és az iskolai végzettségét igazoló bizonyítvány.

Beiratkozni hétköznapienként d. e. 11-től 2-ig és d. u. fél 5-től fél 7-ig, VIII., Vas-utca 9 sz. alatt lehet. Vidéki hallgatók beiratkozhatnak a szóban lévő két okmányra és 40. — P. beiratkozási díjnak postán való beküldésével.

Tartsuk be szigorúan

a légvédelmi előírásokat.

Megvételre keresek

jó helyen lévő, ráépíthető telket, ajánlatot kérünk a MUNKA kiadóhivatalába.

IRDESSEN!
A MUNKA
POLITIKAI HETILAPBAN!

Vennék

bérházat, vagy családi házat készpénzért, részletes ajánlatot kérünk a MUNKA kiadóhivatalába.

Kéthetes tanfolyamot rendez a Magyar műszaki Szövetség vidéki jelentkező villamosheggesztők számára. Részletes tájékoztatót díjmentesen küld a Szövetség. (Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 11.)

Német nyelvoktatást hosszú gyakorlattal, könnyű társalgási módszerrel egyenként és csoportban vállal kívánatra házánál is. **FABIAN LÁSZLÓ**, Igli-út 24 sz. (Rokkanti-telep).

IGMÁNDI KESERÜVIZ